

Iepirkumu uzraudzības
birojs

Godīga konkurence un atklātība publiskajos iepirkumos

Dace Gaile

Iepirkumu uzraudzības biroja vadītāja

Dace.Gaile@iub.gov.lv

Iepirkumu uzraudzības
birojs

Iepirkuma procedūras veikšana pati par sevi nenodrošina godīgu konkurenci un taisnīgu rezultātu, ja:

- iepirkuma prasības ierobežo tirgus dalībnieku iespējas;
- netiek iesniegti neatkarīgi piedāvājumi;
- piedāvājumu vērtēšanā netiek ievērots vienlīdzīgas attieksmes princips;
- noslēgtais iepirkuma līgums tiek grozīts uzvarējušā pretendenta interesēs.

Iepirkumu uzraudzības
birojs

Ierobežojošas tehniskās specifikācijas

Piemēri:

- Nolikuma pielikumā „Būvdarbu apjomi” ir norādīti konkrēti ražotāji (zīmoli) (piemēram, *Paroc, Estrik, HAGER, Hilti, Assa Abloy, VISIONLINE, Zenner, Purmo*), **nav norādes par tiesībām piedāvāt ekvivalentus materiālus.**
- Prasības automašīnai (noma): 2019.gada reģistrācija, ādas salons, bezvadu telefona uzlāde, īpaša audiosistēma, autonoma apsilde ar pults ieslēgšanas sistēmu. Prasības atbilst biznesa klases auto modeļiem (Audi Q5, BMW).

Iepirkumu uzraudzības
birojs

Kvalifikācijas prasības ierobežo ārvalstu piegādātājus

Piemēri:

- Prasīta pieredze darbu veikšanā ēkā, kas ir valsts vai vietējās nozīmes arhitektūras un pilsētbūvniecības piemineklis un kurai ir piešķirts valsts aizsardzības numurs saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem Nr.474 „Noteikumi par kultūras pieminekļu uzskaiti, aizsardzību, izmantošanu, restaurāciju un vidi degradējoša objekta statusa piešķiršanu”.
- Līguma izpildē jāiesaista specialists, kam piešķirta elektrodrošības A [vai B, vai C] grupa atbilstoši MK noteikumiem Nr.1041 ”Noteikumi par obligāti piemērojamo energostandartu, kas nosaka elektroapgādes objektu ekspluatācijas organizatoriskās un tehniskās drošības prasības”.

Iepirkumu uzraudzības
birojs

Nepamatotu priekšrocību radišana

- Nav pamata noteikt atšķirīgas prasības jaunākiem uzņēmumiem, piemēram, noteikt zemākas prasības apgrozījumam vai vērtēt prognozējamo apgrozījumu, nevis faktiski sasniegto.

Piemērs: prasīts minimālais gada apgrozījums 500 000 EUR katrā no iepriekšējiem 3 gadiem, bet piegādātājs strādājis tikai 9 mēnešus, sasniedzot apgrozījumu 380 000 EUR. Pasūtītājs atzinis pretendentu par atbilstošu, balstoties uz aprēķinu:

$$380\ 000 : 9 \times 12 = 506\ 666\ \text{EUR}$$

Iepirkumu uzraudzības
birojs

Nepieļaujami vērtēšanas kritēriji

Piemēri:

- Kritērijs “Pakalpojuma pieejamības veicināšanas pasākumi”
(jāiesniedz pakalpojuma pieejamības veicināšanas pasākumu apraksts, kas pārbaudāmi un ticami pamato paaugstināta servisa sabiedriskā transporta pakalpojuma veicināšanu, samazinot privātā autotransporta lietotāju skaitu).
- Vērtēšanas kritērijs – iepriekš pasūtītājam sniegtie augstākas kvalitātes pakalpojumi.
- Vairāk punktu saņems tas piedāvājums, kurā nav paredzēts izmantot apakšuzņēmējus.

Iepirkumu uzraudzības
birojs

Konkurenci ierobežojošs kritērijs

Piemērs:

- Izvērtēšanas kritērijs – **pretendenta piedāvātie biļešu veidi**
 - punkti tiek piešķirti, ja pretendenta piedāvātā biļešu sistēma nodrošina pasažierim iespēju pasūtītāja viedbiļeti izmantot arī, samaksājot par pretendenta sniegtajiem pakalpojumiem;
 - tas nozīmē gan tehniski uzstādīt aprīkojumu transportlīdzekļos, gan uzņemties finansiālās saistības; pretendentam, kurš iepriekš nav sniedzis pakalpojumu pasūtītājam, nav visas nepieciešamās informācijas;
 - **nepieļaujams**, ja, akceptējot viedbiļeti, ir pienākums sadarboties ar tādu uzņēmumu, kurš ir saistīts ar otru procedūras dalībnieku

Iepirkumu uzraudzības
birojs

Neskaidrs vērtēšanas kritērija apraksts

Kritērijs „Būvdarbu veikšanas grafiks”

- Laba vērtējuma (6-10 punkti) iegūšanai darbu izpildes grafikā jābūt **izvērtētiem riskiem**, kas saistīti ar līguma izpildi.
- Ļoti laba vērtējuma (11-15 punkti) iegūšanai darbu izpildes grafikā jābūt **norādītiem riskiem**, kas saistīti ar līguma izpildi.

Iepirkumu uzraudzības
birojs

Nepieļaujami mainīts iepirkuma priekšmets

Piemērs:

- Slēgta konkursa kandidātu atlases nolikums - iepirkuma priekšmets ir skolas un ar to saistīta sporta kompleksa projektēšana, būvdarbi un autoruzraudzība. Izvirzītas pieredzes prasības sporta būvju projektēšanā un būvdarbos, apgrozījuma prasība noteikta atbilstoši kopējam būvniecības apjomam.
- Nosūtot uzaicinājumu iesniegt piedāvājumu **atlasītajiem kandidātiem**, pasūtītājs norāda, ka finansējuma trūkuma dēļ sporta kompleksa būvniecība netiek paredzēta un piedāvājums jāiesniedz tikai attiecībā uz skolas ēku.

Iepirkumu uzraudzības
birojs

Neatļauta piedāvājuma papildināšana

Piemēri:

- Kandidātam nav prasīto pieredzes objektu, **pēc pieteikumu iesniegšanas termiņa beigām** tas papildināja informāciju par savu kvalifikāciju ar trešās personas izpildītiem līgumiem un šīs personas apliecinājumu par savu resursu nodošanu šī komersanta rīcībā.
- Piedāvājumi iesniegti EIS, iepirkums dalīts daļās. Vienā no daļām pretendents pievienojis uz šo daļu attiecināmu finanšu piedāvājumu, taču kļūdas pēc **pievienojis nepareizu tehnisko piedāvājumu** un vēlas iesniegt iztrūkstošo piedāvājuma daļu.

Iepirkumu uzraudzības
birojs

Balstīšanās uz cita uzņēmēja spējām – vai pierādījumi ir pietiekami?

Piemēri:

- Pretendents balstās uz cita uzņēmēja pieredzi, lai pierādītu savas pieredzes atbilstību nolikuma prasībām. Piesaistītajam uzņēmējam (apakšuzņēmējam) **nodots izpildei 1% no kopējā līguma apjoma.**
- Pretendents, lai pierādītu savas pieredzes atbilstību nolikuma prasībām, atsaucas uz iepriekš izpildītu līgumu, kurā tas strādājis pilnsabiedrības sastāvā, **izpildot nelielu daļu no kopējā apjoma.** Pretendenta arguments – pilnsabiedrības biedri ir solidāri atbildīgi par līguma izpildi.

Iepirkumu uzraudzības
birojs

Tehniskā piedāvājuma kļūdas

Piemērs

- Saskaņā ar nolikumu būvdarbi **jāveic 180 dienu laikā** pēc līguma noslēgšanas; jāiesniedz detalizēts darbu izpildes kalendārais grafiks.
- Pretendenta iesniegtajā **kalendārajā grafikā uzrādītas 245 dienas**, bet virs tabulas norādīts apliecinājums, ka kopējais darbu izpildes laiks nepārsniegs 180 dienas.
- Pretendents norāda, ka pieļauta tehniska kļūda un termiņš atbilst nolikumam.
- Piedāvājuma pamatinformācija, kas pierāda līguma izpildes termiņu, ir tabulā, to **nevar korigēt** ar papildu informāciju virs tabulas.

Iepirkumu uzraudzības
birojs

Acīmredzama pārrakstīšanās kļūda

Piemērs:

- Saskaņā ar nolikumu vienas dienas ēdināšanas cena vienam izglītojamajam ir 1,17 EUR (bez PVN), savukārt pretendenta piedāvājumā norādīts 1,10 EUR, arī kopējā piedāvājuma cena aprēķināta, ņemot vērā cenu 1,10 EUR.
- Pretendents norāda, ka pieļāvis pārrakstīšanās kļūdu, kuru pasūtītājam bija pienākums izlabot.
- Tā **nav acīmredzama pārrakstīšanās kļūda** - arguments, ka pārrakstīšanās kļūda radusies tehnisku iemeslu dēļ (uz klaviatūras „nospiežot” nepareizu ciparu), nevar būt objektīvs pamats šādu kļūdu labot pēc piedāvājumu atvēršanas.

Iepirkumu uzraudzības
birojs

Aritmētisko kļūdu labošana

Piemērs:

- Pretendents finanšu piedāvājumā (atkritumu apsaimniekošanas maksa) iekļāvis nepareizu atkritumu apglabāšanas poligonā tarifu.
- Ne nolikumā, ne pretendenta finanšu piedāvājumā nav uzrādīts, kā aprēķina maksu par atkritumu apsaimniekošanu, kurā iekļauts arī atkritumu apglabāšanas tarifs, kas ir visiem pretendentiem iepriekš zināms un vienots.
- Aritmētiskās kļūdas labojums šajā gadījumā nav iespējams, **jo finanšu piedāvājumā nav formulas, kā maksa ir noteikta**, un līdz ar to nav nepārprotami konstatējams, kā tas ietekmē finanšu piedāvājumu.

Iepirkumu uzraudzības
birojs

Vai ir aritmētiska kļūda?

Aritmētiskās kļūdas labojuma priekšnoteikums ir **acīmredzama kļūda aritmētiskās darbībās.**

Šajā piedāvājumā **nav konstatējams, ka ir radusies aritmētiskā kļūda.**

Piedāvājumā norādītā informācija		Virszdevumu summa faktiski ir aprēķināta, izmanojot 8% likmi.
Kopā	65 544.19	
Virszdevumi, t.sk. darba aizsardzība 10%	5 163.54	
Peļņa 5%	3227.21	
Darba devēja sociālais nodoklis 23.59%	4 700.20	
Pavisam kopā	77 635.14	

Iepirkumu uzraudzības
birojs

Vai ir aritmētiskās kļūdas ?

Būvdarbu nosaukums	Mērvienība	Daudzums	Vienības izmaksas										
			laika norma (c/h)	darba samaksas likme (euro/h)	darba alga	būvizrādājumi	me						
etāžas atjaunošana dabā	m	25720,00											
etāžas atjaunošana ūdensnotekas labajā	m	12860,00	0,02	9,00	0,08	0,11							5,6
etāžas atjaunošana ūdensnotekas kreisajā	m	12860,00	0,02	9,00	0,08	0,11							57,8
auguma novākšana	ha	64,12											57,8
si krūmi	ha	8,15	40,00	8,50	370,00	0,00	44						99
ēji biezi krūmi	ha	8,89	40,00	8,50	370,00	0,00	41						01,5
ī krūmi	ha	6,66	40,00	8,50	370,00	0,00	40						78,6
es sīkmežs	ha	1,87	40,00	8,50	370,00	0,00	4						28,2
ēji biezs sīkmežs	ha	1,75	40,00	8,50	370,00	0,00	42						14,7
āņņi	ha	36,80	40,00	8,50	370,00	0,00	40						32,5
elmošana	ha	27,32	40,00	8,50	310,00	0,00	53						36,0
skavācijas darbi	m³	93553,30											03,4
nes rakšana	m ³	63912,00	0,02	8,50	0,45	0,00	1,95	2,40	1278,24	28760,40	0,00	124628,40	153388,8
nasas un dūņu rakšana	m ³	19173,60	0,02	8,50	0,45	0,00	2,65	3,10	383,47	8628,12	0,00	50810,04	59438,1
ru aizsprostu nojaukšana un utilizēšana	m ³	64,00	0,04	8,50	7,05	0,00	3,55	10,60	2,56	451,20	0,00	227,20	678,4
košo grāvju pievienojumi	m ³	344,60	0,03	8,50	0,45	0,00	2,20	2,65	10,34	155,07	0,00	758,12	913,1
ekošo grāvju aizbēršana un atrakšana tos sojot	m ³	290,00	0,03	8,50	0,45	0,00	2,85	3,30	8,70	130,50	0,00	826,50	957,0
nes pārtīrīšana pirms nodošanas luatācijā (10% apmērā)	m ³	6391,20	0,03	8,50	0,55	0,00	1,95	2,50	191,74	3515,16	0,00	12462,84	15978,0
kavatora ceļa ierīkošana	m ³	3377,90	0,04	8,50	0,55	0,00	1,95	2,50	135,12	1857,85	0,00	6586,91	8444,7

Tāme sagatavota Excel formātā, tomēr darba algas aprēķinam nav izmantotas formulas un nav saprotams, kā aprēķinātas tabulā iekļautās darba algas pozīcijas, kas izmantotas kopējās summas aprēķinam.

Iepirkumu uzraudzības
birojs

Nepārdomāta uzvarētāja noteikšana iepirkuma daļā

- Iepirkuma priekšmets dalīts daļās
- Vērtēšanas kritērijs –zemākā cena katrā daļā (līgumu slēdz ne vairāk kā vienā daļā ar vienu pretendentu)
- Tehniskajā piedāvājumā pretendentam jānorāda, kura iepirkuma priekšmeta daļa ir prioritāte

Preteidents	1.daļa	2.daļa
A	151 185 <i>euro</i>	262 191 <i>euro</i>
B	421 500 <i>euro</i>	357 800 <i>euro</i>

Iepirkumu uzraudzības
birojs

Vispārīgās vienošanās apjoma izmaiņas

- Vispārīgā vienošanās par būvdarbu veikšanu

Darbu veids	Apjoms	Vienības cena	Vienību cena konkursā	Apjoma izmaiņas
Planēšana	5 ha	2,24 m ²	0,19 - 0,89 m ²	135 ha
Rakšana	14 km	8,63 m	1,87 -5,67 m	74 km
Laipu būve	58 km	59,30 m	63,12 – 161 m	0,5 km

Iepirkumu uzraudzības
birojs

Grozījumi Publisko iepirkumu likumā

- Izskatīti VSS 07.11.2019. (VSS-345) – plānotā spēkā stāšanās 2020.gada 1.jūlijs
- EM sagatavotais informatīvais ziņojums “Par priekšlikumiem publisko iepirkumu sistēmas uzlabošanai” – izskatīts MK 22.10.2019. (TA-1944), darba grupa gatavo rīcības plānu, jāiesniedz MK līdz 15.01.2020.

Iepirkumu uzraudzības
birojs

Iepirkuma komisijas locekļu interešu konflikts

Spēkā esošā PIL redakcija

- Iepirkuma komisijas loceklis,
 - pieaicinātais eksperts,
 - iepirkuma procedūras dokumentu sagatavotājs (pasūtītāja amatpersona vai darbinieks)
-
- nedrīkst pārstāvēt kandidāta vai pretendenta intereses,
 - nedrīkst būt saistīts kandidātu vai pretendentu (saistības pazīmes izsmeļoši uzskaitītas normatīvajā aktā).

Iepirkumu uzraudzības
birojs

Interesešu konflikta jēdziens direktīvā 2014/24/ES

Interesešu konflikta jēdziens ietver vismaz visas tās situācijas, kad pasūtītāja darbiniekiem [...], kuri ir iesaistīti iepirkuma procedūras rīkošanā **vai var ietekmēt šīs procedūras iznākumu**, ir tieša vai netieša finansiāla, ekonomiska vai cita veida personiska ieinteresētība, ko var uzskatīt par tādu, kas kompromitē viņu objektivitāti un neatkarību iepirkuma procedūras kontekstā.

Iepirkumu uzraudzības
birojs

Interešu konflikta jēdziena paplašināšana

- Iepirkuma procedūras dokumentu sagatavotājs, iepirkuma komisijas locekļi, **iepirkuma komisijas sekretārs** un eksperti
- nedrīkst pārstāvēt kandidāta vai pretendenta intereses, **tostarp tiem nedrīkst būt tieša vai netieša finansiāla, ekonomiska vai cita veida personiska ieinteresētība, kas var ietekmēt personas objektivitāti un neatkarību attiecībā uz konkrēto iepirkumu**
- Izslēgta iespēja veidot pastāvīgas iepirkuma komisijas (veido katram iepirkumam vai uz noteiktu (fiksētu) laiku)

Iepirkumu uzraudzības
birojs

Iepirkuma pārtraukšana, ja saņemts tikai viens pieteikums vai piedāvājums

Ja atklātā konkursā, slēgtā konkursā vai konkursa procedūrā ar sarunām pieteikumu vai piedāvājumu ir iesniedzis tikai viens kandidāts vai pretendents, **iepirkumu var nepārtraukt šādos gadījumos:**

- pasūtītājs pirms iepirkuma procedūras izsludināšanas ir **rīkojis apspriedi ar piegādātājiem;**
- iepirkuma procedūras pārtraukšana apdraud sabiedrības drošības vai veselības aizsardzības intereses.

Iepirkumu uzraudzības
birojs

Apspriešanās ar tirgus dalībniekiem

- Jāizsludina IUB tīmekļvietnē ne vēlāk kā 12 mēnešus pirms iepirkuma izsludināšanas
- Paziņojuma saturu nosaka Ministru kabinets, paziņojumam pievieno kvalifikācijas prasību un tehnisko specifikāciju projektu
- Paredz elektronisku apspriešanu (vismaz 5 d/d); sagatavo apspriedes ziņojumu (secinājumi par saņemtajiem piegādātāju komentāriem un iespējamo konkurenci iepirkumā); ziņojums ir vispārpieejama informācija.

Iepirkumu uzraudzības
birojs

Aizliegums izvēlēties piedāvājumu tikai pēc zemākās cenas

Likumprojekts paredz aizliegumu izvēlēties piedāvājumu tikai pēc cenas kritērija:

- projektēšanas pakalpojumu iepirkumos,
- apvienotos projektēšanas un būvdarbu iepirkumos,
- elektroenerģiju patērējošu preču vai produktu iepirkumos,
- autotransporta līdzekļu iepirkumos.

Iepirkumu uzraudzības
birojs

IUB tiesības

Likumprojektā noteiktas IUB tiesības:

- pieaicināt kompetentās institūcijas atzinumu sniegšanai,
- pieprasīt pasūtītājam sniegt informāciju par tā **veikto tirgus izpēti**, ja tas nepieciešams iesniegumu izskatīšanai vai atzinuma sniegšanai, veicot iepirkuma procedūras pirmspārbaudes.

Iepirkumu uzraudzības
birojs

www.iub.gov.lv